

Knut-Ingar Aartun

Napoleons møte med Russland

Invasjonen som møtte en tidlig vinter

Bacheloroppgave i Historie

Veileder: George Chabert

Mai 2022

Knut-Ingar Aartun

Napoleons møte med Russland

Invasjonen som møtte en tidlig vinter

Bacheloroppgave i Historie
Veileder: George Chabert
Mai 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for moderne samfunnshistorie

Kunnskap for en bedre verden

Napoleons møte med Russland

Invasjonen som møtte en tidlig vinter.

Sammendrag:

Denne bachelor oppgaven inneholder kronologisk gjennomgang av Napoleon sin invasjon av Russland i 1812. Oppgaven har et søkelys på logistikk, topografi, slag og politikk. Denne oppgaven bringer opp problemer som kom via forsyning og logistikk problemer. Dette er svært relevant når det kommer til årsak er til hvorfor denne invasjonen ses på som mislykket. Denne invasjonen førte til at majoriteten av La grande armée ble svekket og aldri helt returnerte til sin størrelse fra før invasjonen. Problemstillingen til denne oppgaven omhandler hvordan logistikken feilet allerede før kryssingen av Njemen elven og Napoleon sin strategi som krevde høyt tempo og avgjørende slag var grunnen til at invasjonen feilet og så mange liv gikk tapt. Napoleon burde gjort endringer i logistikken, siden han i samarbeid med Dumas hadde planlagt hvordan de ville forsyne troppene. Oppgaven setter et markant søkelys på konsekvenser av å ikke klare og forsyne soldatene og hestene med tilstrekkelig av resurser.

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	4
1.1 PROBLEMSTILLING	5
1.2 KILDENE	5
2. NAPOLEON I	6
3. PLANLEGGINGEN FØR INVASJONEN	7
4. LOGISTISK FØR KRYSSINGEN AV NJEMEN	9
5. FRA NJEMEN ELVEN TIL MOSKVA	10
6. SLAGET OM VITEBSK.....	12
7. PROBLEMATISK FORSYNINGS MANGEL OG OVERBELASTNING AV STYRKENE	13
8. REGIMENTETS MATFORSYNING	14
9. SMOLENSK.....	17
10. BORODINO	18
11. VELKOMSTEN TIL MOSKVA.....	19
12. PONIATOWSKI 5. KORPS OG MURATS KAVALERI.....	20
13. STRATEGISK TILBAKETREKNING	22
14. SLAGET OM MALOYAROSLAVETS.....	23
15. SMOLENSK.....	25
16. ETTERFØLGER AV DEN RUSSISKE INVASJON.....	29
17. KONKLUSJON.....	30
18. BIBLIOGRAFI	32

Forkortelser i denne oppgaven

La Grande Armée: LGA

1. Innledning

I denne oppgaven så skal det bringes et fokus på Napoleon og LGA sin invasjon av Russland i 1812. Denne oppgaven vil omhandle tiden under planleggingen og avslutte når invasjonen ble over i desember 1812. For å gi et større inntrykk og oversikt i denne teksten så vil det forklares kronologisk om tilnærming og planleggingen av invasjonen. Under planleggingen så vil det være et stort søkelys på LGA sin logistikk, informasjon om topografien, infrastruktur og hva Napoleon sitt ønskede utfall at invasjonen var. For å danne en forståelse over hvordan forholdet imellom Napoleon og Tsar Aleksander I så vil jeg forklare hvordan relasjonen deres var, spesielt når det kom til hvordan en fredsavtale skulle kunne bli signert. Videre vil jeg skrive om de slagene som påvirket mest ifra kryssingen av Njemen og helt til Moskva, før de trakk tilbake igjen.

Oppgaven vil inneholde hyppige oppdateringer angående hvordan logistikken fungerte eller ikke holdt mål. Det vil også være en del fremstilling av konsekvenser av feilende logistikk og hvorfor dette skjedde. Ettersom det er veldig interessant å lære om enkelte soldater i en hær av enorme mengder menn så vil det trekkes frem hvordan moral, mat og levevilkår var for dem. Dette vill vises til ved å ha fokus på soldater, hester og andre transport-dyr slik at det vises hvem som opplevde konsekvensene av at forsyningene aldri nådde frem.

Napoleon er godt kjent for sine militære taktikker og manøvreringer av divisjoner, bataljoner og soldater. Når det gjelder denne invasjonen så ønsket Napoleon å utføre kampanjen av samme standard som tidligere, ved tempo og ut-manøvrering slik at han fikk tatt fiendene ved flankene. Dette er noe som vises til gjennom alle slagene, og vi vil se på effekten av dette.

Infrastruktur og topografi er noe som gjør denne invasjonen unik for Napoleon, aldri før hadde han møtt et likt klima og ufattelige store avstander mellom byer og landsbyer. For å utdype viktigheten av akkurat hvorfor avstandene spiller så mye inn så vil det bringes ofte frem i samspill med logistikken. Det vil da bli et nøkkelfokus på hva et sviktende logistikksystem kan føre til, og med det utdypelse om hvordan det faktisk hadde en omfattende effekt under denne invasjonen.

Grunnen til at jeg valgte å skrive om denne invasjonen er fordi jeg begynte å stille spørsmål til hvordan Napoleon i 1812 med enorm hær endte opp med å ikke få utført det som han planla. Jeg begynte å stille spørsmål til potensielle grunner og valgte derfor å fokusere min oppgave på relevansen til logistikk, klima, infrastruktur og topografi under en invasjon.

1.1 Problemstilling

Denne oppgaven vill undersøke og forklare hvordan logistikken feilet allerede før kryssingen av Njemen elven og Napoleon sin strategi som krevde høyt tempo og avgjørende slag var grunnen til at invasjonen feilet og så mange liv gikk tapt.

1.2 Kildene

En problematisk del av å skulle skrive om Napoleon er det at det finnes store mengder med informasjon om personen. Etter omfattende studering av andre kilder så valgte jeg å heller ha en kvalitativ tilnærming av denne invasjonen. Med dette så har jeg brukt boken til Zamoyski som hoved litteratur til denne oppgaven.

1812 er en av bøkene jeg tar til bruk, denne er skrevet av Adam Zamoyski og skriver detaljert om hendelser relevant for invasjonen in mot Russland. Det er veldig mye detaljerte forklaringer om relevante personer, steder og logistikk. Dette verket for min del beskriver omfattende om Napoleon personlig, samlingen av LGA og logistikken både i forkant av invasjonen og underveis. Det er mye bruk av sitater fra Napoleon og andre viktige personer som trekkes ifra korrespondanse mellom de og andre personer i militære grenene til LGA. Med de utallige sitatene som denne boken inneholder så brukes denne til stor grad som en primærkilde, dette i dette tilfellet er også til stor hjelp med at de er oversatt fra sitt originalspråk over til norsk. Noe som manglet ifra denne kilden var mer personlige perspektiv ifra hvordan enkelt soldaten opplevde invasjonen, dette fikk jeg supplementert ved å ta i bruk kilder som inneholdt memorerer.

For å gå et bedre inntrykk over hvordan den feilende logistikken og resurs manglene påvirket soldatene så fant jeg det ekstremt nyttig og bruke «*Polish Eyewitnesses to Napoleon's 1812 Campaign*» og «*With Napoleon's Guard in Russia: The Memoirs of Major Vionnet*» for å få mer menneskelige perspektiv. De tidligere nevnte verkene så inneholdt det memoarer fra soldater under invasjonen, dette anbefales til videre lesing for å virkelig forstå hvor fryktelig forholdene var under invasjonen.

2. Napoleon I

Født på øyen Korsika som nylig hadde blitt erobret av Frankrike, med det gitte navnet Napoleone Buonaparte startet han sin militære karriere allerede som 9-åring når han ble sendt til en fransk militærskole. I alderen 13 ble han utnevnt sekondløytnant i det kongelige franske artilleri.¹ Hans Militære karriere hadde en ekstraordinær rask fremgang på grunn av revolusjonskrigene, dette var i kombinasjon selvsagt med hans fremdragende prestasjoner av tapperhet og organiserings ferdighet hvilket republikken så på som positive egenskaper.² Napoleon fikk som 26 åring kommandoen over sin første arme, og det første stedet han fikk vist frem sine ferdigheter var i nord-Italia. Napoleon var en svært grundig og presis hærfører, hans kunnskaper til sine bataljoner var utrolig utbredt slik at han kunne til enhver tid vite hvor lang tid det vil eventuelt ta med forsterkning av visse bataljoner.³

Etter suksessfulle kampanjer og slag i Egypt og Palestina til tross for nederlag ved Engelske flåter så hadde Napoleon vist sine ferdigheter og talent. Så med det momentet han hadde vist så utførte han et statskupp ved hjemkomsten til Frankrike. Under sine prestasjoner i strid så hadde han støtten til militæret og folket under dette kuppet som gjorde han til hersker over Frankrike i 1799.⁴

Da han utnevnte seg selv Napoleon I og Frankrikes keiser i 1804 så var det fortsatt vanskelig og forstå hvorfor han valgte dette.⁵ Samtidig som det også kunne forklare litt angående hans ambisjoner for fremtiden.⁶ Han blir sett på som en intelligent og pragmatisk person som også var litt av en drømmer med tanke på hans ambisjoner. Napoleon var også en stor opportunist som klarte å se når en mulighet åpnet seg og da ikke være i tvil om å ta den. Beskrivelser av han nevner også at han var en kynisk person som ikke hadde respekt for andres meninger, og hvis de mente noe imot Napoleon ville han oppleve det som opprørske tanker imot han.⁷ Personligheten til Napoleon beskrives på særdeles mange måter, noe som gir en tanke om hvordan han kunne være impulsiv og noen ganger bli revet med av sine egne ambisjoner. De ambisjonene kan i korte trekk være makt og dominans over andre mennesker.⁸

¹ Skarstein, 2017, Side. 183

² Ibid: 184

³ Zamoyski, 2007, Side. 102

⁴ Skarstein, 2017, Side. 185

⁵ Zamoyski, 2007, Side. 32

⁶ Ibid: 32

⁷ Ibid: 33

⁸ Ibid: 32

3. Planleggingen før invasjonen

Som førløper til 1812 så hadde Frankrike vært uavbrutt i krig i 19 år, i 1792 når de hadde møtt fiender som en koalisjon mellom Preussen og Østeriket og videre mot at Storbritannia, Spania, Russland og mindre nasjoner samlet seg til en allianse for og gjensette det revolusjonære Frankrike og Bourbon-Dynastiet.⁹

April 1811 gav Napoleon sin bibliotekar oppgaven å kartlegge Russland, samtidig som personen skulle reise til Russland å samle inn bøker og informasjon angående kritiske elementer som kunne påvirke kampanjen. Bibliotekaren fant informasjon om infrastruktur i form av veier, informasjon om elver, skoger og myrer som kunne eventuelt være et problem for Napoleon sin hurtige stridsteknikk. Da selve kampanjen inn mot Russland skulle utføres, måtte dette planlegges detaljert på grunn av den røffe topografien i dette landet.¹⁰

26. mai 1812 i det kongelige slott i Dresden ankom Grev Luis Narbonne sin postvogn hvor det ble lagt frem en full rapport om samtaler med Tsar Aleksander av Russland. I denne samtalen kom det frem sterke avskjeds ord for utgangen fra den tidligere alliansen. I denne dialogen så forklarte Tsar Aleksander at han ikke ønsket å være aggressoren til krig og at han aldri ville undertegne en fredsavtale som er diktert på Russisk jord.¹¹ Kravene for fredsforhandlinger som Aleksander la frem var at Napoleon måtte evakuere alle sine tropper fra storhertugdømmet Warszawa og Preussen. Aleksander sin mening om dette var at de lokasjonene var for nærme Russland sine grenser. Noe som eskalerte problematikken i dette tilfellet var at Aleksander hadde selv plassert sin hær nærme de tidligere nevnte storhertugdømmene. Dette gjorde at Napoleon kunne oppfatte forhandlingen til å kunne ha to mulige utfall.¹² Det ene utfallet var at Napoleon evakuerte sine styrker ut og dermed gjorde seg selv åpen og sårbar for en Russisk invasjon. Det andre var å heller gå mot dette på en offensiv måte ved å selv utføre en invasjon av Russland. Napoleon sa selv «aldri har vår seier over dem vært sikrere enn ved denne ekspedisjonen».¹³

Napoleons plan ble i utgangspunktet å utføre invasjonen slik at Aleksander ville trygle etter fred kun 2 måneder inn i invasjonen. Han mente at de store godseierne ville tvinge Tsar Aleksander sin hånd til å måtte signere denne fredsavtalen som ville være diktert av Napoleon. Dette kan ses på som at Napoleon totalt ignorerte rådene som kom fra Narbonne når det kom til deres advarsel om at dette kom til å bli en uhyre farlig invasjon. Dette forklarer

⁹ Zamoyski, 2007, Side. 30-31

¹⁰ Zamoyski, 2007, Side. 112

¹¹ Ibid: 148

¹² Ibid: 148

¹³ Ibid: 148

litt om personligheten til Napoleon, og i dette tilfellet så var Narbonne en person som forklarte Napoleon om begrensinger til LGA. Napoleon sin personlighet var sånn at han ikke responderte godt til andres meninger, og dermed kan han praktisk talt bare ignorert de rådene. Napoleon nevnte selv hvordan den barbariske russiske befolkningen var «enkle i hodet og overtroiske».¹⁴ Så på den måten ble planen hans å treffe de der det gjør vondt, i deres hellige Smolensk og Moskva, tett etterfulgt av dette ville resten av folket umiddelbart underlegge seg Napoleon. Dette viser at han faktisk undervurderer hvordan russere vil respondere på denne invasjonen, dette kommer tydelig frem senere i oppgaven.

Zamoyski viser til hvordan planene til Napoleon stadig endrer seg under denne planleggings fasen, og forklarer at planen hans virker til være forskjellig fra hvilken person han forteller det til.¹⁵ Han forteller den østeriske utenriksministeren Clemens von Metternich at strategien som LGA skal følge innebærer å befeste Smolensk og Minsk, samtidig som Napoleon skal etablere et hovedkvarter i Vilnius. Der skulle LGA være tålmodige og over vintre til de fikk tvunget frem en signatur fra Tsar Aleksander. Det var også planlagt hva som ville skje dersom ikke Tsar Aleksander hadde signert før vinteren, hvor i det tilfellet Napoleon skulle returnere til Paris og heller over vintre der. Enda en del av planen hvis slagene skulle strekke ut over lengere tid ville være innledningsvis at han selv skulle trekke tilbake, men heller gi de polske styrkene en forsterkning på 50.000 franskmenn og store statlige bevilgninger slik at de kunne fortsette å lede kampene utover vinteren.¹⁶

Et aspekt å huske under planleggingen av invasjonen var hvordan resultatet var ønsket å se ut. Napoleon så på Tsar Aleksander som en villfaren forbundsfelle hvor han ønsket å gjøre minimalt med skade og opprør i selve landet. Dette skaper et perspektiv hvor Napoleon ikke ønsker å gå direkte inn for å totalt knuse Russland, men heller gi Tsar Aleksander en god grunn til å slutte seg til Napoleons ønsker på en mer fredelig måte.¹⁷ Med andre ord var ønsket til Napoleon å få gjenopprettet freden med Russland på en så enkel og fredelig måte som mulig. De tankene om at Napoleon ville sparte Tsar Aleksander for unødvendig skade kommer ikke så tydelig frem under selve invasjonen. Denne tanken om å skulle få tilbake Tsar Aleksander som alliert uten store slag kunne være også fordi det var ideelt å unngå store slag hvor det ville bli store menneskelige tap.

¹⁴ Ibid: 149

¹⁵ Ibid: 149

¹⁶ Ibid: 150

¹⁷ Ibid: 150

4. Logistisk før kryssingen av Njemen

Under tidligere erfaringer med kampanjer som Napoleon var ute med så var det ved mer kommersialiserte steder hvor da kvaliteten på veiene var av vesentlig høyere kvalitet. Dette passet inn med hans stridsteknikk som omhandlet i stor grad på hurtig manøvrering, med et fokus på forflytning av folk til områder for å gi fordeler ved slag. I tillegg til veiene ved hans tidligere kampanjer så var områdene de tok seg inn mot mye mer ressurssterke, slik at det å vinne et slag eller ta seg innover i land ble en fruktbar affære i den form at det var stadig påfyll av resurser som var livsvitale. Det var også mye tettere med byer og landsbyer langs veiene deres, dette skapte en form for hurtighet og konstant påfyll av resurser. Motsetningen som skjedde ved Russland var hvordan topografien var unik en fra hans tidligere militære erfaring, og veiene var særdeles underutviklet, dette skapte en rot for mange andre problemer.¹⁸

Napoleon hadde gitt ansvar for forsyningen og logistikken under invasjonen av Russland til general Mathieu Dumas som var intendantgeneral. Dumas nevner at allerede før invasjonen, under oppmarsjen og ved besøket i kongedømmet Warszawa så hadde logistikken jevnt over ikke tilfredsstillt forventningene og behovet. Dette var starten på en rekke problemer som begynte raskt og vise seg som kritiske. Dumas forteller «denne enorme hær som oversvømmet Prøyssisk jord som en flodbølge, fortærer alle landets ressurser, og forsyninger fra reservelagrene klarte ikke holde trinn med den.»¹⁹ Noe viktig som også kommer frem er det at i Øst-Preussen og Polen så hadde det vært en alvorlig tørke året før, samtidig som ikke høsten gav noen goder heller. På det punktet LGA ankom der så hadde lokal befolkningen av de landsbyene allerede måtte ty til å bruke opp sine reserver.²⁰ Det hadde også nådd det punktet hvor de måtte ta halm fra sine tak for å mate hestene, imens de selv måtte spise seg imellom alt av korn lagrene. Situasjonen var så ille at det ble mangel på så korn innen våren 1812.²¹ Dette førte til at det var reduserte resurser som LGA kunne livnære sine soldater og hester. Fra fler perspektiv så førte dette til starten av logistikk problematikken som denne hæren møtte på, med tanke på dens eksepsjonelle størrelse. For den antatte størrelsen på LGA var regnet frem til sirka 450 000 mann da de invaderte Russland, dette antallet er dessverre ikke helt nøyaktig ettersom de øverstkommanderende til Napoleon gjorde seg enige om å ikke fortelle nøyaktige tall når det angikk de som hadde blitt

¹⁸ Ibid: 115

¹⁹ Ibid: 153

²⁰ Ibid: 153

²¹ Ibid: 154

syke, ikke var stridsdyktige eller desertører.²² Dette var fordi Napoleon responderte svært dårlig til informasjon angående synkende antall soldater under marsj. Napoleon mente at den eneste grunnen til å skulle ha synkende antall soldater ville være dersom de hadde vært i strid og dermed bli skadet eller død under slike tilstander.²³ Dette gjenspeiler at det ville være vanskelig for Napoleon sin del å ha total kontroll over sine soldater sin tilstand, samtidig så er dette også en form for feilinformasjon som da sirkulerer i LGA.

Tempo var noe som var kritisk for LGA sin oppmarsj mot Tsar Aleksander, Napoleon var vell klar over at hæren hans kunne maksimalt ta med forsyninger for rundt 3 uker.²⁴ Dette momentet og tankegangen er noe Napoleon gjorde klart fra starten av, men dette er noe jeg skal bringe tilbake senere i oppgaven. Dette er ettersom at invasjonen overstrekker de 3 ukene drastisk mye.

5. Fra Njemen elven til Moskva

Etter Napoleon hadde krysset elven den 24. juni 1812 så var det et veldig lite befolket område mellom Njemen og Vilnius, dette påvirket troppene i stor grad grunnet klimaet under marsjen.²⁵ Problemene startet med det varme sommer klimaet. Soldater som tidligere hadde vært på felttog med Napoleon i Spania kunne sammenligne det med den russiske sommeren.²⁶ Mangelen på et befolket område fra tidligere gjorde at de ikke hadde tilgang på noen brønner for vann. Det høye tempoet de skulle marsjere gjorde at de hadde verken energi eller tid til å forberede seg skikkelige måltider når de stoppet for på slutten av dagen for å hvile. Hestene ble også sterkt påvirket av dette klimaet og som nevnt måtte LGA føre hestene sine med umoden bygg og havre grunnet den dårlige avlingen Øst-Preussen og Polen opplevde i 1811. Hestene som var nå plassert på en dårlig diet hadde nå også problemer med å få drikkevann i den brennende heten.

Helt siden de hadde krysset Njemen elven så fikk første bølge muligheten for forsyninger fra de små forlatte landsbyene, men alle de soldatene som gikk lenger bak de fikk ikke denne muligheten. Den matmangelen som de opplevde førte til at Soldatene fra LGA begynte og ty til plyndring for å dekke sine grunnleggende behov for mat-forsyninger. Dette førte til at lokale innbyggere som hadde blitt gjenværende i landsbyene etter at de russiske

²² Ibid: 159-160

²³ Ibid: 160

²⁴ Ibid: 161

²⁵ Ibid: 171

²⁶ Ibid: 171

styrkene hadde gjort retrett opplevde denne desperasjonen fra LGA.²⁷ «Franskmannen kom for å fjerne våre lenker, men han tok støvlene også» - ble sagt av bøndene fra Nord-Litauen.²⁸ Dette kan ses på som hvordan Nord-Litauere sine forhåpninger om Napoleon sin kampanje mot Tsar Aleksander var raskt knust som etterfølge av resurs-mangelen hvilket førte til deres hensynsløse plyndring av lokalbefolkningen. Noe å vurdere er hva den Nord-Litauiske befolkningens inntrykk hadde vært av LGA dersom logistikken og infrastrukturen hadde holdt LGA stadig forsynt med de livsvitale ressursene.

Størrelsen på LGA og deres plassering rundt om i Russland åpnet muligheter for et hav av problemer, det mest kritiske for å skulle sikre en suksessfull kampanje i Russland var å kunne ha kontroll på sitt personell.²⁹ Noe som var en del av planen til Napoleon innebar å spre sine divisjoner av soldater utover bredt i Russland, og med dette så var det problematisk å holde kontroll over status, lokasjon og manntall. Dette var veldig kritisk informasjon for Napoleon, siden han krever full informasjonsflyt fra sine marskalk for å klare å planlegge. Russland var ukjent territorium, dens topografi og infrastruktur var ukjent for Napoleon. To dager etter krysningen av Njemen så sier han selv at deres kartograf hadde tegnet totalt ubrukelige kart.³⁰ Hvilket igjen skapte problemer for kordienringen mellom de framskutte korpserne og hovedkvarteret.³¹ Dette skapte problemer for koordineringen av styrene og deres lokalisering, og kan samtidig ses på som et element som skapte flere problemer en vi er klar over.

Fordelingen av hestene som skulle fungere i kavaleriet er også noe som kan ses på som kritikkverdige. Dette vil være fordi Napoleon gav sin veldig eksentriske svigerbror og marskalk Joachim Murat ansvaret for en hærstyrke med 40.000 kavalerister.³² Deres hensikt var å være hurtige og effektive til angrep langs kolonnene inn mot Russland, deres dager bestod da av å jobbe seg frem og tilbake langs kolonnene. De måtte konstant være klare til å retaliere imot russiske styrker, ofte var de styrkene Kosakkene.³³ Murat var en uerfaren leder for denne store styrken og han forstod ikke behovet til hestene og soldatene. Soldatene ble neglisjert og overarbeidet til det punktet hvor deres dager ble strukket så langt at de ikke fikk mulighet til å sette opp leir for kvelden. Dette kan trekkes som sammenligning med

²⁷ Ibid: 177

²⁸ Ibid: 177

²⁹ Leggiere, 2016. Side: 280

³⁰ Ibid: 291

³¹ Ibid: 291

³² Zamoyski, 2007. Side: 188

³³ Ibid: 188

Napoleons store behov for tempo i hær føringen.³⁴ Hestene fikk heller ikke noe av Murat sin bekymring, ettersom kavaleriet alltid måtte være tilgjengelige, så ble ofte scenarioet at de hestene gikk opptil 30 timer uten mat, vann eller standard stell.³⁵ Stellet i den forstand kan stort sett trekkes til enkle handlinger som å ta av bissel (jernstykke som plasseres i munnen til hester for å kunne styre) og sal slik at ikke hesten skal få sal-sår. Murat ble sett på som en uerfaren soldat og hans stridsteknikker ble omtalt som suicidale siden han ikke forstod effekten en god stridsteknikk kunne påføre fienden.

Konsekvensene av å gi Murat 40.000 kavalerister kan absolutt ses på som en problematisk del av kampanjen, ettersom han ikke forstod seg på hvor mye en hest kan gjennomgå før den mister livet av utmattelse, mat mangel, dehydrering eller dårlig stell. Kun kort tid etter de hadde krysset Njemen kunne andre se hvordan formen til hestene var.³⁶ Fyrst Eustachy Sanguszko som var en av Napoleon sine adjutanter kommenterte «hestene svaiet med vinden» kun 3 uker etter de krysset Njemen.³⁷ Bemerkelser som dette av tilstanden på de hestene som var i kavaleriet kan gjenspeiles på de andre hestene som ble brukt til å transportere vogner med mat og diverse andre forsyninger.

6. Slaget om Vitebsk

Napoleons fremrykning inn i russisk territorium fortsetter med et stort moment, etter mye militær manøvrering av de forskjellige divisjonene i LGA så startet en av de første store sammenstøtene mellom de to massive nasjonene. Den 26 og 27. Juli 1812 startet slaget om Vitebsk hvor Napoleon skulle angripe de russiske styrkene som holdt til i den byen.³⁸ På den russiske siden så var det Barclay som var i kontroll, de var i mindretall og under press fra soldatene og Tsar Aleksander på grunn av deres stadige retrett uten å kjempe som ved Minsk.³⁹ Dette presset hadde påvirket moralen til de russiske soldatene siden de følte de ikke påvirket noe annen en å tillate franskmennene fri tilgang inn mot områdene som de skulle beskytte. Resultatet av slaget om Vitebsk var at Barclay gjorde en kvikk og strategisk retrett mot deres tidligere planlagte siste mulige punktet for retrett.⁴⁰ Napoleon hadde valgt å utsette et stort angrep til dagen etter (27. juli) så hadde Barclay og hans felttog under skjul av nattens

³⁴ Ibid: 188

³⁵ Ibid:189

³⁶ Ibid: 189

³⁷ Ibid: 190

³⁸ Ibid: 193

³⁹ Ibid: 193

⁴⁰ Ibid: 194

mørke sneket seg ut av byen. Kosakkene og deres hester ble gjenværende i byen og holdt liv i deres bål rundt omkring, for å opprettholde illusjonen om at Barclay sine menn fortsatt befant seg der. Dette førte til at Barclay fikk en suksessfull retrett tilbake til Smolensk.

7. Problematisk forsynings mangel og overbelastning av styrkene

Avstandene som LGA måtte marsjere var ekstreme, selv fra punktet før kryssingen av Njemen så hadde majoriteten av soldatene måtte marsjere i opp mot 3 måneder. Det var mange soldater som hadde marsjert hurtig fra Paris, og det med så lite som en dags skikkelig pause, opptil 32 timer i strekk uten annet en veldig korte pauser.⁴¹ Det som gjør hele denne oppstarten på kampanjen inn mot Russland er det faktumet at flere av soldatene hadde truffet absolutt bunn etter å marsjere rundt 2.400 kilometer fra Paris til Vitebsk, før de møtte fiender.

Standarden på veiene så fort de var ute av Tyskland og Polen ble drastisk redusert. Veiene i etterkant av Njemen bestod i stor grad av sand og gjørme, dette gjorde at veien ble fort påvirket av hvordan klimaet var i Russland.⁴² Det var for eksempel en kraftig storm hvor forsynings vognene slet med fremkomst i når de sandete veiene ble fort tråkket om til gjørme på grunn av regnet. Denne påvirkningen på veinettet og infrastrukturen kan ha påvirket soldatene og hestene såpass mye at 1 kilometer føltes som 2, eller da at det ble dobbelt så slitsomt å bevege seg raskt inn i Russland. LGA hadde flere vogner som ble trukket av hester med diverse forsyninger, de vognene møtte stadig på problemer som følge av de ufattelig mange små elvene som gikk på kryss og tvers av lendet. Noe som i teorien skulle kunne hjulpet fremkomsten var bruer som var bygget fra før av, men de bruene som de møtte langs veien var svært underutviklet. De bruene kunne fort kun bestå av en noen få planker og ellers svak struktur.⁴³ Dette kan også være en etterfølge av hvordan russerne benyttet seg av å gjøre reisen vanskeligere for LGA ved å fjerne deler av infrastrukturen. Dette kan ha vært i samspill med deres retrett.

Avdelinger som var avhengige av å bringe med seg mye utstyr som ammunisjon var eksempelvis artilleriet, de hadde et stort behov for vogner osv. Deres problem kommer frem i den form at veiene var for smale, og skogen ble fort for tett slik at fremkomst ble problematisk. Dette kunne lede til at soldatene som skulle beskytte og bemanne våpnene i kamp kunne bli separert fra vognene og kanonene sine. Dette må ha ført til flere problemer som om hvor lang tid det kunne ta før deres enhet hadde klart og etablere et område å skyte

⁴¹ Ibid: 195

⁴² Ibid: 195

⁴³ Ibid: 195

fra eller bare om Napoleon kunne planlegge med det artilleriet i det heletatt. Denne formen for tunge vogner i kombinasjon med de mange tusen soldatene som ferdes langs de sandete veiene ville også føre til trafikk kork og langsom fremgang hvis det ble problemer med vognen eller hesten.

Et utviklende problem gjennom denne kampanjen er hvordan belastningen på soldatene ble gradvis dårligere. Soldatene måtte holde høyt tempo for å møte målene til Napoleon med en hurtighet for å utflankere fiendene. Det tempoet og distansene de måtte dekke var så ekstreme at innen midten av juli begynte flere av franskmennene sine sko å gå i oppløsning.

Noe som skiller kampanjen i Russland med alle de tidligere kampanjene til Napoleon var hvordan levevilkårene til soldatene var. I Frankrike, Italia og Spania så hadde soldatene vært innkvartert i bygninger slik at de fikk beskyttelse fra klimaet helt frem til dagen før krig. Under invasjonen av Russland så var det ikke muligheter for å ta over bygninger ettersom det ikke fantes stort mye gjenværende fra innbyggeren. Dette resulterte til at de måtte sette opp leir hver dag etter sin lange og slitsomme marsj, de leirene som ble satt opp var veldig lette og gav ingen til veldig lite beskyttelse fra klimaet.⁴⁴

Deres bivuakker var også ofte uheldig plassert ettersom det russiske klimaet bestod av tett skog, myr-områder og skiftende klima. Dette førte til flere dårlige plasseringer, for eksempel så kunne problemer ved å slå leir i myr-områdene føre til store svermer med fluer som gjorde hvile til et mareritt for den slitne soldaten. Under sommermånedene så var også det veldig mye dugg i luften hvilket gjorde at når soldatene våknet etter å ha sovet under åpen himmel så var de fortsatt fuktige, selv uten regn ble det å holde seg tørr et problem.⁴⁵ Om en soldat ikke fikk tørket skikkelig kunne det være starten på et større problem, som da kunne påvirke helsen til soldaten. Dette er absolutt kritisk informasjon som en hærfører eller marskalker burde tatt til betraktning slik at de kunne forsøkt å forbedre situasjonen.

8. Regimentets matforsyning

Soldatene under marsj hadde ikke muligheten til å frakte med seg matrasjoner for mange dager siden i teorien så skulle forsyninger komme regelmessig og levere til hæren, dette ble dessverre kun mulig i teorien og ikke praksis. Så med da lite mat innad i de forskjellige troppene ble det et behov for å finne mat i området de hadde sine fremrykninger,

⁴⁴ Ibid: 196

⁴⁵ Ibid: 198

dette førte til at når de satte opp leir så ble noen sendt ut for å finne mat til sine med-soldater.⁴⁶ Soldatene som egentlig skulle hvile i leiren for kvelden, ble heller nødt til å lete etter mat og ofte fant de ikke nok til en hel tropp.

Med det høye tempoet så ble forsyninger sjeldent delt ut, ofte havnet forsyningsvognene 3-4 dagers marsj lenger bak en soldatene i fronten. Marskalken Davout sitt korps gikk hele 30 dager etter de ankom Minsk uten å få forsyninger frem til seg.⁴⁷ Dette førte til at mange av soldatene i LGA måtte begynne å operere uten hjelp, dette førte til plyndring eller innkjøp fra lokale dersom de var villige til det. Noe som er overaskende med soldatene etter de måtte bli mer selvstendige er hvordan de ble ekstremt gode på å finne gjemmesteder som de da evakuerte innbyggerne hadde benyttet seg av i sine boliger. De lokale hadde gjemt forskjellige matretter som kunne holde seg gode over lenger tid uten å mugne eller bli dårlig, eksempler på dette er Sauerkraut, potet, honning og syltet agurk.

En del som påvirket hele LGA var hvordan de ble påvirket av deres matrasjoner, for i teorien så skulle en soldat få forsyninger med mat som ville gi et relativt variert kosthold. I tilfellet som faktisk skjedde så bestod dietten til soldatene av mye kjøtt og veldig lite grønnsaker, ris og brød.⁴⁸ Vannmangelen var også ekstremt kritisk, soldater ble så desperate at de måtte ty til å drikke urinet til deres hester fra bakken. Den desperasjonen kom etter mye leting etter vannmuligheter, men det var få brønner og dammene som de så langs veien var ofte brakkvann. Denne kraftige kjøtt dietten og desperate vannmangelen i kombinasjon med dårlige leve vilkår skapte gjorde at majoriteten av soldatene var sterkt plaget av diare og dysenteri. Dette er to sykdommer som påvirkes av bakterier i tarmen som får personer smittet med dette til å få smerter i mage, feber og løs-avføring.

Soldater ble suicidale og forholdene med det hurtige tempoet og få forsyninger la grunnlaget for at enkelte soldater valgte å ta selvmord. Karl von Suckow forklarer at hvis de ble beskyttet fra trelinja og sendte ut en rekognoserings enhet for å ta de fiendene, så fikk de ofte beskjed ved enhetens returnering at noen hadde tatt sitt eget liv og ikke funnet fienden.⁴⁹ Dette er viktig å forstå enkelt soldatene i LGA i samspill med de store hendelsene under denne invasjonen. Ifølge krigskommissær Bellot de Kergorre så hadde LGA blitt redusert med hele en tredjedel før dette punktet, dette var også før selve hæren hadde vært i noen skikkelig stor strid.⁵⁰ En merkelig måte å se på dette er i den formen at selv om deres fremrykning og

⁴⁶ Ibid: 198

⁴⁷ Ibid: 198

⁴⁸ Ibid: 199

⁴⁹ Ibid: 203

⁵⁰ Ibid: 203

moral ble sterkt preget av den dramatiske reduseringen i hæren, så hadde de fjernet de minst stridsdyktige soldatene som egentlig ikke burde vært sendt til strid med det første.⁵¹ Dette kan ha redusert belastningen for ressursmangelen i enkelte tropper, men samtidig så kunne de soldatene som mistet livet hatt tilknytning til logistikk og transport.

Noe som ble et kritisk problem for Napoleon sin infrastruktur og logistikk var Kosakkene sin forstyrrende og effektive krigsteknikk. Kosakkene var lette kavalerister som hadde en særegen teknikk om å terge og provosere fienden sin med korte og raske stikk i stedet for å gå til åpen strid. Majoriteten av soldatene i denne enheten var innfødte «kasakhere» fra Ukraina, Don- og Kuban-området.⁵² Deres kampteknikk var ekstremt effektivt når det kom til å bringe kaos over forsynings-linjene og kommunikasjons strekningene. Så med dette er det en mulighet til å tenke over konsekvensene av Napoleon sin kampanje inn i Russland som strak seg på et punkt til 1.000 km, dette kan ha skapt mange muligheter for Kosakkene for å skape kaos og usikkerhet.

(Figur 1: Writght, 1813. Maleriet illustrerer et angrep fra kosakkene)

⁵¹ Ibid: 204

⁵² Ibid: 181

9. Smolensk

Etter Napoleon og LGA hadde inntatt Vitebsk så tilbrakte han perioden fra 28. juli til 12. august inne i byen for å løse de mange kritiske problemene som hæren hadde pådratt seg. Den 10. august gav Napoleon ordren om at LGA skulle fortsette fremrykningen og angripe de russiske styrkene til Barclay i Smolensk.⁵³ Manøveren han hadde gitt til ordre og utføre mot Smolensk var basert på å angripe med en veldig bred frontlinje, slik at de kunne flankere fienden. Disse manøvrene var godt skrevet i teorien og hvis utført korrekt kunne den ført til tidlig fransk seier.

Angrepet startet etter general Éblé klarte å få opprettet en flytebro over elven Dneiper ved Rosasna. Da dette fikk de fraktet nesten hele LGA under skjul av nattemørket nærme Smolensk og dermed startet angrepet 14. august 1812. Kampen varte ikke lenge ettersom russerne igjen utførte hurtig retrett for å ikke bli innesperret av manøveren til Napoleon. Retretten skjedde 15-16. august.⁵⁴

Dette førte til at igjen så hadde manøveren til Napoleon feilet, dette var tungt for LGA siden de hadde allerede opplevd dette ved tidligere forsøk under kampanjen i Vilna, Minsk og Vitebsk.⁵⁵ Det var to hovedgrunner til at denne manøveren ikke fungerte slik som det var planlagt, første var at Marskalken Murat ikke hadde klart å kjempe seg imellom baktroppen ved Krasnyi, og dette førte til sløsing av tid og tempo. Den andre grunnen til at det feilet var at de brukte for lang tid på å finne et grunt nok område til å krysse Dnjeper elven. Dette førte igjen til tap av tid og soldater, ettersom når de fant et område de kunne passere på så var de allerede helt opptil muren ved Smolensk.

Status for LGA etter Smolensk var at de var blitt redusert til 180.000 soldater i hovedarmeen, og etter de hadde inntatt Smolensk så hadde Napoleon tenke kritisk på hva det neste trekket for franskmennene skulle være.⁵⁶ Valgene stod imellom å overvintre i Smolensk eller fortsette dypere inn i russisk territorium. Dette valget ble påvirket av politikk og situasjonen i imperiet til Napoleon. Fordi hvis Napoleon hadde returnert til Paris uten å ha oppnådd noe annet en store tap og tre mislykkede angrep ville dette sett negativt ut. Samtidig så hadde resultatene av invasjonen så langt ikke vist til et eneste ord fra Tsar Aleksander om en potensiell fredsavtale, dette kunne føre til at landene og satellittstatene muligens til imperiet til Napoleon kunne ville frigjøre seg. Så med dette så var å returnere tomhendt med store tap

⁵³ Ibid: 298

⁵⁴ Ibid: 298

⁵⁵ Ibid: 298

⁵⁶ Ibid: 299

av soldater ikke en mulighet, derfor valgte han å fortsette videre inn i russisk territorium. Napoleon tenkte selv at de hadde i minimum 2 måneder til med godt vær hvor de kunne få muligheten til å ha et avgjørende slag etterfulgt av mulighetene til å kunne påvirke alle premissene ved fredsavtalen.⁵⁷ Selv etter dette så kan det anses som litt vell optimistisk og godtroende av Napoleon å skulle forvente en freds avtale så langt, men det var noe han gjorde.

10. Borodino

Slaget ved Smolensk gjorde at den russiske hæren på nytt måtte gjøre retrett. Dette var noe som Tsar Aleksander ikke var fornøyd med og dermed iverksatte endringer. General Barclay var hærføreren som kontrollerte den russiske siden på vegne av Tsar Aleksander, men etter Smolensk så ble Barclay byttet ut med den erfarende General Mikhail Kutuzov den 29. august.⁵⁸ Kutuzov startet raskt med å trekke troppene fra vest til Borodino og startet å etablere forsvar og stillinger ved denne byen. Planen til Kutuzov var å samle styrker og vinne over Napoleon der. På dette tidspunktet hadde den russiske hæren en størrelse på rundt 155.000 soldater, imot Napoleons styrke på 135.000 soldater ved Borodino

Kampen startet 7. september med at Napoleon beordret soldatene og kavaleriet til et fullt frontalt angrep imot de russiske etablerte posisjonene. Grunnen til at han ikke prøvde å utmanøvrere de var fordi at ved de 3 tidligere forsøkene på å angripe med flankene så gikk russerne i retrett. Så ved et fullt frontalt angrep så var hensikten å eliminere deres umiddelbare retrett og faktisk ha en stor og avgjørende kamp.

Utfallet av denne kampen var at LGA mistet rundt 35.000 soldater og 49 generaler imot russiske tap på 45-50.000 soldater og 29 generaler.⁵⁹ Franskmennene erklærte slaget til deres seier, imens russiske styrker gjorde retrett imot Moskva. Kutuzov vurderte å snu under retretten og med det gå til angrep mot franskmennene på nytt, men de valgte å ikke gjøre det før de fikk samlet opp fler soldater. Før de russiske styrkene ankom Moskva så gjorde de et valg via den russisk militære nemden om å evakuere Moskva uten kamp den 13. september 1812.⁶⁰ For innbyggerne av Moskva og Russland måtte det være tungt å se at deres hær tapte slaget ved Borodino, også like etter så få ordre om å evakuere deres vakre by. Moralen må ha vært sterkt preget med ideen om at de gir fra seg Moskva uten engang å kjempe for den.

⁵⁷ Ibid: 300

⁵⁸ Ibid: 300

⁵⁹ Ibid: 300

⁶⁰ Ibid: 300

11. Velkomsten til Moskva

Etter slaget ved Borodino så var moralen til franskmennene høy og når de endelig fikk øye på Moskva så var de klare for å innta den symbolske byen. Moskva på det tidspunktet var i stor grad evakuert av sivile og ubeskyttet av det Russiske militære.⁶¹ Den daværende borgemesteren av Moskva hadde ikke planer om å gjøre erobringen av Moskva noe fruktbart eller enkelt for Napoleon. Hans handlinger viser en stor villighet til å gjøre skade for mot sin egen by, slik at ikke LGA ville få fordeler av denne erobringen. Så med den tanke i bakhodet så hadde Borgermesteren og hans agenter åpnet fengslene i Moskva og fortalt alle de innsatte at deres jobb var nå og sette fyr på Moskva.⁶² Moskva på den tiden var sett på som en av verdens vakreste byer med en størrelse på 34 337 304 kvadrat meter og mange fantastiske bygninger og hus.⁶³

Fyodor Rostopchin var Moskva sin borgemester under Napoleon sin okkupasjon av byen, han hadde ved tidligere anledninger gitt klar beskjed om at hvis han noensinne måtte overgi byen sin til Napoleon, ville alt han fant der være en askehaug.⁶⁴ Før Kutuzov selv hadde fortalt Rostopchin at den russiske hæren ikke lenger ville kunne forsvare Moskva hadde han satt i gang forberedelser for brenning av alle resurser som franskmennene kunne ta nytte av. Kornlager, varemagasiner, lageret med klær og skinn hadde blitt forberedt for destruksjon. Da Rostopchin gav ordrene til politisjef Voronenko om å sette fyr på forsyningene og alt annet som hans menn kom over så vokste brannen umiddelbart.⁶⁵ Natten 15. september stod det flammer over store deler av byen. Vinden hadde økt slik at det sprede seg raskere. Samtidig så var over 2/3 av husene bygget i treverk. Napoleon beordret en av sine marsjaller Mortier til å få denne situasjonen under kontroll så fort som mulig.⁶⁶ Rostopchin hadde forutsett hvordan franskmennene ville forsøke å slukke den store brannen, så under evakueringen hadde han tatt med seg alle brannpumper og de som bemannet dem ut av Moskva. Napoleon hadde selv utalt seg «Disse barbarer, har de virkelig tenkt å gi slipp på alt dette» før han ankom byen og innså at russerne hadde slett ikke tenkt til å gi slipp på det.⁶⁷ Borgermesteren av Moskva gjorde noe Napoleon absolutt ikke hadde forventet, de hadde ofret så mye av sin egen by slik at franskmennene ikke ville få fordeler av å okkupere Moskva.

⁶¹ Lalowski & North. (2020). Side 79

⁶² Ibid: 79

⁶³ Zamoyski, 2007, Side: 301 (se kilde for mer informasjon om byens mange storsalgene bygninger og oversikt fra januar 1812.

⁶⁴ Ibid: 304

⁶⁵ Ibid: 304

⁶⁶ Ibid: 305

⁶⁷ Ibid: 302

Ilden herjet i Moskva hele 3 dager før den begynte å komme under kontroll eller slukket, i løpet av dagene med brann hadde det ført til totalt kaos innad i LGA.⁶⁸ Soldatene i LGA var samlet fra seksten forskjellige nasjoner, med forskjellig språk og kultur. Deres handlinger under de 3 dagene kan absolutt anses som forferdelige i løpet av denne perioden.⁶⁹ Måten Zamoyski forklarer om dette er hvordan soldatene ikke ville bli påpekt som enkelt personer under de handlingene som de utførte, men heller at LGA ville bli ansvarlige som en helhet. På den måten ser det ut som de frigir seg fra alle former for ansvar, deres handlinger mot befolkningen av Moskva blir unnskyldt på grunn av deres tidligere handlinger og innsats i kampanjen til Napoleon.

12. Poniatowski 5. korps og Murats kavaleri

Løytnant Henryk Dembiński forteller om franskmennenes situasjon i deres defensive leir ved områdene Voronovo og Vinkovo hvilket befinner seg sør for Moskva. Henryk hadde befunnet seg i den leiren frem til den 18 oktober.⁷⁰ Denne leiren var plassert veldig nærme leiren til den russiske generalen Kutuzov, dette ville vokse til å bli et stort problem senere.⁷¹ I denne leiren får vi høre om hvordan forholdene var for den franske og polske hæren som holdt til der. Denne hæren hadde både infanterister og kavaleri med hester.⁷² Leiren opplevde dramatiske tap av hester frem mot 18 oktober. De tapene kom fra forskjellige mulige grunner, men det er hovedsakelig kulden og mangel på høy eller strå som gjorde tapene så store.⁷³ Det var slik at hver dag ble den polske enheten delt i to, hvor den ene halvparten ble sendt ut med hestene sine på leting etter mat og strå. De resursene var i stor grad mat og livsvitale produkter. Problemene startet å bli veldig alvorlige for de samtidig som temperaturen begynte å synke drastisk, soldatene som hadde blitt sendt ut for å finne mat ble sendt i de samme retningene hver dag, hvor de da måtte reise lengere for hver dag som gikk. Den synkende temperaturen med frost i luften og soldatene som gikk samme rute frem og tilbake hver dag gjorde alle veiene veldig raskt gjørmete, dette skapte problemer for fremkomsten og effektiviteten til troppen som måtte reise denne ruten.⁷⁴

⁶⁸ Ibid: 308

⁶⁹ Ibid: 307 (anbefaler å lese side 305 – 308 for inntrykk om soldatenes handlinger under kaoset.)

⁷⁰ Lalowski & North (2020) Side: 96

⁷¹ Zamoyski (2007) side: 349

⁷² Lalowski & North (2020) Side: 96

⁷³ Ibid: 97

⁷⁴ Ibid:97

I starten av perioden som de hadde bygget leiren så møtte de ikke mye motstand fra russiske styrker, men desto lenger de måtte reise ut for resurser førte til at de ble angrepet underveis i deres leting. På det punktet begynte de å gå veldig tomme for livsviktige provianter, både til soldater og hester. Hestene begynte nå og få alvorlige konsekvenser som følge av mat-mangel og kulde, hester som var drektige mistet føllene sine på en slik måte at de spontanfødde og føllet var dødfødt. Hestene som spontanfødde på denne måten endte ofte selv opp med å miste livet. En effekt av mat-mangelen og utmattelse var også hvordan mange andre hester også ente opp med å være kritisk syke. Henryk forteller at det kunne være hele 150 hester som gikk tapt hver eneste dag under deres tid i leiren, dette førte til ekstremt nedsatt moral i en del av hæren som allerede hadde sitt å slite med.⁷⁵

På den utposten som de hadde etablert fikk de i løpet av tiden besøk av russiske soldater som fortalte om at det skulle bli fred mellom franskmennene og russerne, dette var i stor grad for og opprettholde illusjonen om at det var en mulighet. Prins Poniatowski var en av Napoleons marskalker og hadde oppgaven med å lede denne leiren, han stolte ikke blindt på løftene fra de russiske styrkene angående en mulig fredsavtale, og holdt leiren eksepsjonelt operativ. Hver morgen hadde han en rutine med sine soldater, alle skulle stille opp på hest hvis mulig eller på bakken med sablene sine klare.⁷⁶ All form for roping, røyking eller handlinger som kan være forstyrrende skulle opphøre fra klokken 4 på natten og dette ville vare frem til klokken 6 på morgenen. Dette er en militær praksis som skal fjerne muligheten for overraskelses angrep.⁷⁷ Denne tids begrensningen på morgenen er sett på som den tiden av døgnet hvor soldater er mest sårbare for et angrep.

Tilstanden på franskmennene som ventet på den stadig omtalte freden hadde store problemer. Soldatene sov under åpen himmel og hadde ingen beskyttelse mot vind, regn eller snø. Deres senger var bestående av bestående av strå eller kvister.⁷⁸ Deres medsoldater som befant seg i større nærhet til Moskva hadde enklere muligheter for å hamstre opp resurser som var i området, men soldatene i den fremskutte leiren var omtrent 8 mil unna Moskva og måtte derfor klare seg selv, til tross for deres absolutt kritiske mat-mangel.⁷⁹

Etter LGA hadde inntatt Moskva den 14 september så startet problemene og strømme inn. Den lange kommunikasjons linjen, forsyningene og den generelle reiseveien som ble

⁷⁵Ibid: 97

⁷⁶ Ibid: 99

⁷⁷ Ibid: 99

⁷⁸ Zamoyski (2007) Side 350

⁷⁹ Ibid: 350

jevnlig angrepet til det punktet hvor det ble behov for militær-eskorter.⁸⁰ Den militære-eskorten var ble stadig angrepet og forhindret ifra sin funksjon som var å bringe nødvendige forsyninger og informasjon frem og tilbake langs forsynings-linjen.

Oberst Dezydery Chłapowski som var leder av Polske kavaleriet uttrykket sin mening om konsekvensene av krigingen med Murat og Poniatowski mot den russiske hæren. Dette var mot slutten av de ukene hvor LGA okuperte Moskva og våpenhvilen mellom Tsar Aleksander og Napoleon fortsatt var i effekt. Obersten mente Napoleon hadde blitt blind av håp om en freds avtale imellom de to partene, siden det var tydelig at det eneste utfallet av kampanjen skulle være å få en signert avtale slik at forholdet deres kunne gjenopprettes. Oberst Dezydery Chłapowski beskriver tiden med venting rundt Moskva som prokrastinering.⁸¹ Under den 5 ukers lange perioden hvor LGA befant seg i området rundt og i Moskva hadde Kutuzov vært fullt i gang med å rekruttere soldater til den russiske hæren.

Kutuzov hadde klart og samle opp alle soldatene som var i reserve styrkene deres slik at de kunne trenes opp og gjøres klar til strid. Det er omdiskutert at det var rundt 12.000 kosakk veteraner som hadde returnert til det russiske militæret selv etter deres tjeneste tid var endt.⁸² Dette styrket hæren som ble kontrollert av Kutuzov til den telte 120.000 stridsdyktige menn.⁸³ Kutuzov hadde brukt håpet om fredsmeklingen til sin fordel og arbeidet i skul med å kraftig forsterke sine styrker samtidig som han slo ned forsøk fra franskmennene til å mota forsyninger, resultatet av det var å svekke Napoleon sin arme ved å fjerne mulighetene deres til å gjennomprette sin fulle styrke.

13. Strategisk tilbaketrekning

19. oktober startet LGA sin da strategiske tilbaketrekning ifølge Napoleon, men dette endrer seg gradvis igjennom denne anerkjente reisen ut fra Russland. Den antatte styrken til LGA på dette tidspunktet var 115.000 soldater, denne styrken hadde i tillegg tusenvis av sivile og massive kolonner med krigsutbytte som de tok med deg fra Moskva.⁸⁴ “Klart jeg vet at fra et militært perspektiv så er Moskva verdiløs!” – Napoleon til sin innenriks minister I oktober.⁸⁵ Dette kan ses på som Napoleon sin mening om deres nåværende posisjon i Moskva,

⁸⁰Zamoyski (2007) side: 107

⁸¹ Lalowski & North (2020) Side: 106

⁸² Ibid: 106

⁸³ Ibid: 106

⁸⁴ Leggiere (2016) Side: 303

⁸⁵ Ibid: 303

men etter et overaskende angrep hvor Murat sine styrker fikk et brått nederlag av russiske styrker innså Napoleon at det var på tide å reise.

Ruten som LGA skulle utføre sin tilbaketrekning ved skulle gå via Kaluga, dette valget tok Napoleon fordi han var allerede klar over tilstanden langs ruten han ankom Moskva med.⁸⁶ Napoleon ville svært gjerne unngå å vende tilbake til Smolensk via Borodino på grunn av all krigingen som de måtte imellom langs denne strekningen. Dette hadde gjort området til en ødemark samtidig som veinettet var svært nedslitt. Dette ville også drastisk senket tempoet på tilbaketrekningen og dermed gjøre LGA mer sårbar for angrep. Dette var ettersom den daværende planen til Napoleon var å bevege styrkene sine nærmere den polske fronten. Dette var grunnet at det var etablert forsynings magasiner der hvor de kunne skaffe mat provianter og over vintre der.

Infrastrukturen ble nok engang et stort problem for LGA, det store antallet soldater i kombinasjon med deres krigsutbytte sørget for å sakke ned farten for LGA. Det ble problemer med bekker, elver og regn som førte til at veiene ble ufattelig gjørmete. Soldatene hadde også ved starten av veien tilbake vært veldig fokuserte på tilstanden til deres krigsutbytte, isteden for å sette søkelys på sine soldat plikter som for eksempel å se etter fiender. Så ikke bare ble soldatene belastet av utbyttet fra Moskva, men de tunge vognene skapte også en ekstra belastning for veiene. Planen for denne retretten var fokusert rundt tempo slik at ikke Kutuzov klarte å finne deres lokasjon og angripe dem med et overraskelses moment. Med dette som plan klarte Napoleon og LGA og skjule sin avreise fra Moskva i hele to dager før Kutuzov fant ut av dette.⁸⁷ Så fort denne informasjonen nådde russerne så iverksatte de tiltak, de startet med å sende Dokhturov sitt VI korps for å stanse LGA sin fremgang. Hurtig fremgang førte til at det russiske korpset ankom kvelden den 23. oktober, rett før den fremste enheten til LGA.⁸⁸

14. Slaget om Maloyaroslavets

De kampene som foregikk ved Maloyaroslavets omtales som ekstremt brutale og varte fra morgenen den 24 og var ferdig 11.00 PM. Slaget ble ansett som teknisk seier for franskmennene som tok kontroll over denne brennende byen, men de franske styrkene ble redusert ned til 70.000 under marsjen og ved dette slaget.⁸⁹ Med dette så hadde LGA blitt redusert fra de 115.000 soldatene som forlot Moskva helt ned til 70.000.

⁸⁶ Ibid: 303

⁸⁷ Ibid: 304

⁸⁸ Ibid: 304

⁸⁹ Ibid: 306

Slaget om Maloyaroslavets blir sett på som det 3. største slaget under Napoleon sin russiske kampanje, men i form for viktighet og effekt så plasseres den på en andre plass. Resultatet på dette slaget kan enkelt defineres som seier med bismak, dette er på grunn av hvordan Napoleon tapte mange soldater og kom til forståelsen over at de har tapt store mengder med tid og moment ved dette slaget. Napoleon innså at de russiske styrkene ville være for vanskelig å bryte imellom ved deres nåværende planlagte rute til Smolensk. Med det så han seg nødt til å gi ordre om retrett slik at de kunne komme seg inn på den samme veien de ankom Moskva. Dette førte til at LGA hadde mistet 7 dager med marsjering siden de måtte endre retning slik at de kunne unngå å møte russerne direkte. Dette førte til at de skulle gå igjennom Borodino og Gzhatsk for å ankomme Smolensk på en tryggere måte.⁹⁰ På dette punktet så hadde LGA gått fra en strategisk tilbaketrekning over mot full retrett.

Kutuzov så hvordan Napoleon sine styrker nå hadde iverksatt full retrett og stoppet alle deres offensive operasjoner, og så dette som en mulighet til å utføre en mer offensiv etterfølgelse av LGA. Parallell marsj var noe som Kutuzov startet for å klare å sette en stopper for LGA sin retrett. Samtidig som han så muligheter til å gå på en full offensiv front mot Napoleon så gikk han varsomt frem. Kutuzov fortsatte å bruke kosakkene og andre løsreven enheter som kunne bevege seg hurtig for å trakassere de troppene fra LGA som hadde for store avstander fra hverandre, eller bare de som hang etter. Hovedoppgaven til kosakkene og de enhetene var å gjøre mest mulig skade uten å gå til åpen strid, for under åpen strid var det størst sannsynlighet for å miste egne soldater.

Statusen for LGA etter marsjen over Borodino var at moralen deres ble svært redusert, under dette området så fikk de se sine tidligere med-soldater liggende på slagmarken halvspist av ulver eller kråker. Det er umulig å skulle omfatte hvordan de få gjenværende soldatene måtte ha reagert på dette under retretten, hvor de til det tidspunktet ikke hadde fått oppnådd noe av det som de var ute etter. Etter 3 dager med marsj siden Maloyaroslavets ankom de Vyazma den 29. oktober, dette var en stor by som lå i området til Smolensk. Mellom 27. og 28. oktober så hadde også temperaturen begynt å bli mye kjøligere, det skal ha blitt målt til å være rundt -4 grader celsius.⁹¹ Denne kulden i kombinasjon med å gjenoppleve Borodino må ha vært en fryktelig måte å påminne soldater om hvordan andre som har gjort det samme som de igjennom invasjonen hadde mistet livet, men de som marsjerte forbi fortsatt i live.

⁹⁰ Ibid: 306

⁹¹ Ibid: 307

Mat proviant var fortsatt et stort problem for LGA, de få matrestene de hadde igjen ble nå en kilde til konflikt mellom soldatene.⁹² Hestene ble dessverre ikke prioritert i denne konflikten, de få gjenværende hestene var nå kraftig utslitt og hadde knapt tilgang til mat. Dette kan godt ses på i sammenheng med at LGA så seg nødt til å reise imellom Borodino og områder de allerede hadde tømt for resurser. Konsekvenser av at hestene ikke fikk mat var at de til slutt døde av sult og utmattelse, og med det så var det et behov for å prioritere hvilke vogner hestene som fortsatt kunne arbeide skulle trekke.⁹³ Valget var å etterlate artillerivognene og de sårede som var på de vognene. De sårede sitt krigs utbytte ble like vel kastet på en tilgjengelig vogn for å frakte til Paris.⁹⁴ En viktig ting å nevne er at igjen så ble de utslitte veiene tråkket ned av tusenvis av soldater og deres vogner med flere ton av krigsutbytte. Påvirkningen av dette var at veiene igjen ble gradvis omgjort til store strekker med gjørme, og dette gjorde transport av vogner og marsjering om til en massiv lidelse for LGA. Enda verre var det at deres tempo ble kraftig påvirket av kvaliteten på veien slik at Kutuzov hadde muligheten til å holde følge med dem. Det faktumet at soldater i LGA valgte å ikke ta med seg sine skadde med soldater måtte ha gitt enkelt soldaten tanker om hvordan han selv ville bli behandlet hvis han ble skadet i strid. Dette må ha vært demoraliserende for samholdet og kampmoralen i LGA.

Den 5. november så var LGA fortsatt på vei mot Smolensk da temperaturen nådde -15 grader celsius og det første snøfallet kom. Så kort tid som 2 dager senere var det målt -22 grader celsius.⁹⁵ Dette gjorde bare ting vondt verre for den allerede sultende og utslitte armeen, de hadde også vært svært dårlig kledd og deres fottøy skal ha vært totalt utslitt til det punktet hvor flere soldater gikk barbert på den kalde bakken.

15. Smolensk

9. november og de neste fire dagene så vandret LGA inn i byen som de tidligere hadde kjempet for å ta over under innmarsjen mot Moskva.⁹⁶ Troppene som ankom Smolensk hadde opptil da vært på en diett som var nærmest kun basert av kjøtt, dersom de hadde kunne få spise noe. Kjøttet som de spiste i det tilfellet kom fra hester som hadde død underveis i marsjen. LGA hadde etablert forsynings magasiner i denne byen som ble hurtig tømt av de

⁹² Ibid: 307

⁹³ Ibid: 308

⁹⁴ Ibid: 308

⁹⁵ Ibid: 208

⁹⁶ Ibid: 309

tilstrømmende troppene som kom inn i byen, det var tømt så raskt at de som var i baktroppen ankom til tomme magasiner.

Under perioden i Smolensk hadde det vært et kupp forsøk i Paris, dette kom som etterfølge av en feil rapport som sa at Napoleon hadde mistet livet i Russland. Med dette var Napoleon klar over at han måtte forte seg til Paris for å konsolidere sin makt og vise at han fortsatt er i stand til å regjere. Med dette måtte Napoleon raskt komme seg over Njemen og inn mot Paris.⁹⁷

2 uker har nå gått siden LGA forlot Moskva for å starte sin retrett, og farene var nå umiddelbare og store. Kutuzov hadde nå mobilisert sine hærer slik at de hadde troppe i marsj mot Smolensk fra nord, sør og øst.⁹⁸ Napoleon var nå klar over hvordan statusen for sin hær var, de soldatene var utslitte, sultne og kalde. Det ble nå tydelig for franskmennene at de ikke hadde noe mulighet for å over vintre i Smolensk med den kraftig reduserte styrken som ikke var stor nok til å beskytte byen.

14. november under morgentimene satt Napoleon med sin livgarde marsj mot Krasnyi, de andre korpene fulgte tett etter.⁹⁹ Når LGA beveget seg på denne samlede måten i kolonner rett etter hverandre gjorde de seg selv mottagelige for å bli angrepet av kosakkene. Deres tidspunkt for avreise var akkurat tidsnok for å unnsnippe en beleiring utenfor Smolensk av de russiske styrkene som nærmet seg allerede den 13. november. Denne distansen ble problematisk med tanke på at korpene I, III og IV ble utsatt for gjentatte mindre angrep i løpet av 14-16. november. Konsekvensen av dette ble at LGA mistet rundt 30.000 soldater hvor flesteparten ble tatt til fanger, og rundt 10.000 mistet livet.¹⁰⁰

På dette punktet hadde LGA sin kampstyrke blitt redusert helt ned til 30.000, de soldatene hadde også svært redusert mengde med rifler på grunn av at de valgte å etterlatte vognene med ammunisjon med tanke på artilleri vognene.¹⁰¹ «Stragglers» var også noe som belastet den siste delen av de gjenværende soldatene, dette var sivile og soldater som hadde lagt fra seg våpenet. De som hang etter belastet i den form at de trengte hjelp til å kunne bevege seg hurtig og at de krevde resurser som mat og lignende, de endte opp med å senke tempoet til LGA drastisk. Igjen så møtte soldatene problemer med utmattelse, skader og matmangel, dette gjorde at soldatene var stort sett ute av form til å kjempe som da de først krysset Njemen.

⁹⁷ Ibid: 309

⁹⁸ Ibid: 309

⁹⁹ Ibid: 309

¹⁰⁰ Ibid: 309

¹⁰¹ Ibid: 310

Kutuzov da han forlot leiren sin ved Tarutino brakte med 100 – 110.000 soldater, men de styrkene hans var nå redusert ned til 60 – 65.000.¹⁰² Grunnen til denne reduseringen av soldater kommer av mange lignende problemer som LGA møtte. De russiske soldatene hadde tapt soldater til kamper, sult og klima, det var også en fordeling av soldater rundt til andre strategiske posisjoner. Kutuzov sin plan på dette punktet var å vente på at Napoleon sine soldater skulle omkomme av sult, været og utmattelse, så med dette unngikk han åpen strid. Den taktikken som hadde vist seg veldig effektiv var bruken av kosakker og løsreven enheter fra kompaniene som reiste mer fritt og utførte hurtige angrep. Hurtige angrep menes med at de gjorde raske og traumatiserende angrep mot soldater i bevegelse, og forlot området før det kom forsterkninger.¹⁰³ Dette førte til at Kutuzov klarte å redusere antallet soldater til Napoleon uten å miste mange av sine egne. Strategien til Kutuzov gjorde det slik at Napoleon endte opp fanget ved Berezina elven.

16. «C'est la Bérézina»

Napoleon og hans hær begynte nå og bli sperret imot elven Berezina, denne elven stod totalt imellom dem og deres retrett mot sine allierte. Dette førte til at desperat kjemping startet ved Borisov for å få muligheten til å utføre deres retrett. Et problematisk aspekt av denne situasjonen var selve elven, til tross for det kjølige klimaet så hadde elven ikke enda frosset helt.¹⁰⁴ Så dersom en kavalerist med sin hest gjorde et forsøk på å krysse var de ved stor sannsynlighet allerede blitt fanget opp av Berezina elven.

For å løse dette problemet så startet LGA å bygge 2 pongtongbroer som stod klare den 25. november, og med dette startet soldater og krysse elven.¹⁰⁵ Mange ingeniørsoldater mistet livet under byggingen av de broene av den grunn at de måtte ofte stå med vann til magen i det iskalde vannet. Flesteparten av de som bygget broen mistet livet under byggingen eller kort tid etter. Under slaget ved Berezina så ble det først opprettet styrker til å forsvare under selve bygge prosessen, men så fort kryssingen startet ble soldater trukket over slik at begge sider ble forsvart.¹⁰⁶ Den 29. november var den siste resten av soldater som kunne kjempe brakt over de to broene, og tidlig på morgenen den dagen gav Napoleon ordre om at broene skulle brennes slik at fienden ikke kunne bruke de.¹⁰⁷ Dette innebar dessverre å etterlate rundt

¹⁰² Ibid: 310

¹⁰³ Ibid: 311

¹⁰⁴ Marek Tadeusz Lalowski, & Jonathan North (2020) side 179

¹⁰⁵ Ibid: 157

¹⁰⁶ Ibid: 181

¹⁰⁷ Ibid: 181

10.000 «stragglers» eller skadde som da ble raskt angrepet av russiske styrker. Flere gjorde et desperat forsøk på å løpe via de brennende broene eller svømme over, men deres liv gikk tapt ved et slikt forsøk.

(Figur 2: Ukjent kunstner, Første halvdel av 1800 – tallet. Bildet viser de to broene som ble satt opp og personer som krysser Berezina.)

Napoleon vant ikke dette slaget, antallet tapte soldater for LGA sin del innebar 25.000 soldater og rundt 30.000 sivile og skadde («Stragglers»)¹⁰⁸ Det at LGA klarte å unnsnippe russisk omringning med fortsatt noen soldater i live er takket være tre hovedmomenter. Det første var at de gjenværende soldatene i LGA viste utrolig mye styrke og tapperhet, selv etter alle nederlagene og deres fysiske form. Det andre var hvordan hans marskalker og offiserer klarte å kommandere de gjenværende soldatene slik at det ikke ble totalt kaos i rekkene.¹⁰⁹ De russiske styrkene som skulle stoppe retretten til Napoleon var ansvarlige for det 3 tredje grunnen, med deres dårlige koordinering som gav LGA en sjanse til å kjempe selv om de var i undertall. Etter kryssingen var over så var de LGA redusert fra divisjoner av bataljoner over til å nå kun være en bataljon.¹¹⁰ Hendelsene fra 25. til 29. november var så katastrofale at det har blitt et velkjent uttrykk for franskmenn og kunne si «C'est la Bérézina». Dette uttrykket vil franskmenn bruke om en dårlig situasjon.

Når Berezina var lagt bak LGA innså Napoleon at dette var en mulighet for å gi slipp på rollen som hærfører. Han måtte komme seg raskt til Paris for å rydde opp alt kaoset som hadde bygget seg opp i hans fravær. Han gav ansvaret for LGA over til sin svigerbror og

¹⁰⁸ Leggiere (2016) Side: 311

¹⁰⁹ Ibid: 311

¹¹⁰ Ibid: 311

marskalk Murat den 5. desember.¹¹¹ Under siste delen av retretten så hadde 14.000 soldater og 7 generaler overgitt seg ved Vilnius etter at russiske styrker okkuperte byen den 10. desember. LGA fortsatte sin retrett mot Njemen og allierte sine territorier, og innen slutten av desember så hadde meste parten av LGA kommet seg over Njemen.¹¹²

16. Etterfølger av den russiske invasjon

Det er ikke noe å legge skjul på om denne invasjonen møtte ikke målene til Napoleon, men konsekvensene etter denne invasjonen er veldig viktig å huske på. Under denne invasjonen hadde Napoleon mistet opptil en halv million soldater fra LGA, denne hæren ble aldri helt det samme i igjen. De hadde mistet omtrent hele kavaleriet og de 200.000 trente hestene som de brakte over Njemen. Samtidig som artilleriet mistet mye utstyr og hele 920 kanoner under retretten, dette var da igjen sterkt påvirket av veiene, slagene og mangle på transport dyr.¹¹³

Logistikken er noe som Napoleon var i teorien forberedt på, det var lagt omfattende planer om hvordan de skulle transportere forsyninger til frontlinjene. De forberedelsene fungerte ikke i praksis. Forsynings depoter/magasinene var plassert med store avstander fra hverandre og frontlinjen.¹¹⁴ Napoleon hadde undervurdert standarden på infrastrukturen i Russland samtidig som avstandene, de to faktorene til sammen utgjør forsinkelser og risiko. Systemet som Napoleon og hans rådgivere hadde planlagt kollapset kort tid etter de krysset Njemen. Det er også mulig å se at det var problematisk selv før krysningen. Størst av alt ble avstandene mellom troppene og depotene, forsynings linjene nådde så sjeldent frem. Det russiske militære så hvor store avstandene ble og brukte dette til sin fordel. De tok flittig bruk av kosakkene sin angreps strategi, med det så fokuserte de på forsyningene og informasjonen som bli transportert over de store avstandene til fronten.¹¹⁵

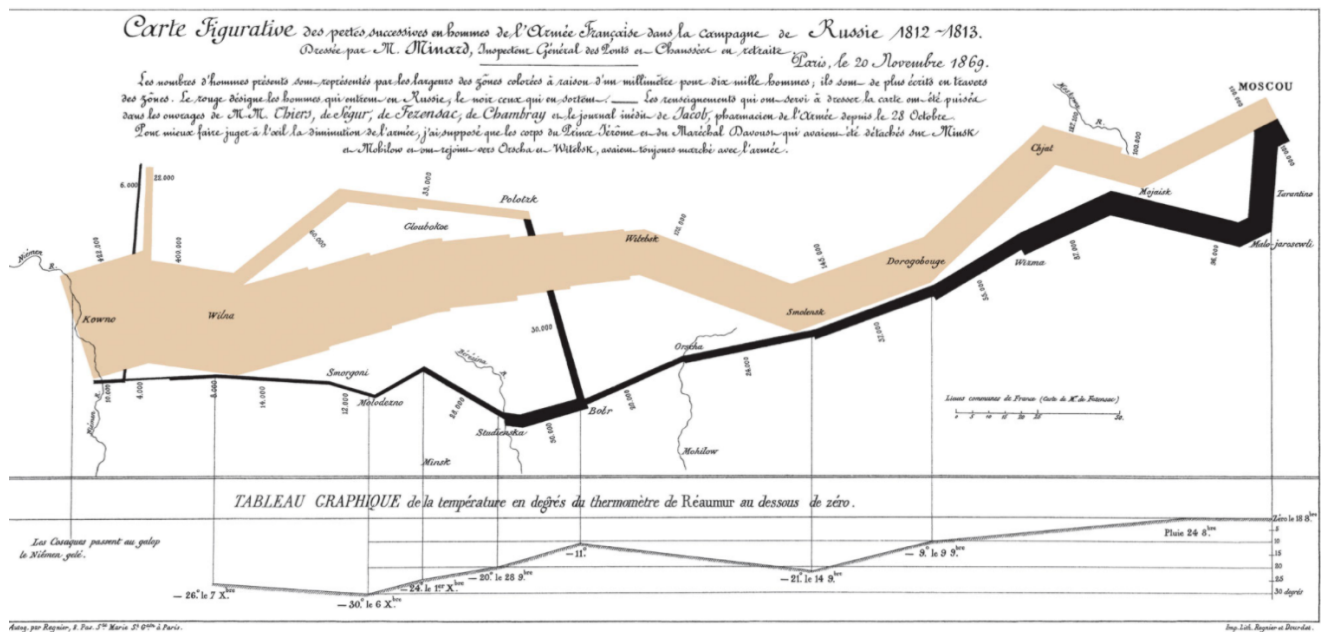
¹¹¹ Ibid: 312

¹¹² Ibid: 312

¹¹³ Ibid: 313

¹¹⁴ Ibid: 312

¹¹⁵ Ibid: 312

(Figur 3: Charles Minard, 1869)

For å gi et inntrykk over hvordan LGA sine soldater i løpet av invasjonen på en mer visuell måte så er dette et anerkjent flyttdiagram som viser med sin bredde hvor mange de var, og ettersom den blir tynnere så er det fordi LGA mistet soldater. Den inneholder også oversikt over marsjerings ruten til LGA benyttet seg av under invasjonen. Nederst i diagrammet ser du også temperaturen under perioden invasjonen varte.

17. Konklusjon

Gjennom hele invasjonen har det vært enkelte fellestrekk som har vært konstante, da sikter jeg altså til logistikk-problemer, matmangel, utslitte soldater og topografi. Måten soldatene i LGA ble bedt om å konstant holde et umenneskelig høyt tempo for å dekke avstander som det ikke er helt sikkert at Napoleon forstod er bekymrings verdig. De soldatene ble selv uten strid presset så hardt at det er tydelig å se store tap av soldater langs hele ruten til Moskva og tilbake igjen over Njemen. Topografien av Russland ble undervurdert og soldatene var de som måtte ta konsekvensene av dette.

Det systemet som Napoleon hadde i samarbeid med Dumas hadde forsøkt å iverksette under invasjonen sviktet raskt. Logistikken holdt ikke mål og forsyningene nådde ikke frem til fronten. Dette kan så klart unnskyldes av uheldig vær og veier til en hvis grad, men omfanget av konsekvensene dette førte til var for kostbare. Soldater som hadde utført lange

marsjer ankom sine leirer og måtte umiddelbart starte å lete etter mat, dette fra et administrativt perspektiv burde blitt sett på som svært problematisk. Napoleon burde mottatt tilstrekkelig med informasjon angående drift av denne formen, og innsett at det ikke var en funksjonell måte å føre invasjonen. Jeg har under oppgaven forsøkt å trekke frem behandlingen av LGA sine hester i den form av stell, fôr og belastning. Logistikken må ha blitt påvirket av den dramatiske reduseringen av hester til transport og trekking av vogner under den første måneden av invasjonen. Året med dårlige avlinger i storhertugdømmet Warszawa og Preussen, endte opp med at hestene ikke fikk tilstrekkelig med næring. Hestene ble også sterkt påvirket av tempoet som Napoleon ønsket, dette kan trekkes parallellt med at soldatene var utslitt etter lange dager med marsjering. Slik at de da også ikke hadde overskudd eller tid til stell og vedlikehold av hestene.

Under invasjonen er det aldri punkter hvor det viser tegn på at de hadde forbedret eller endret noe med logistikkstrukturen, heller tvert motsatt. Det er enkelt å se at distansene som LGA reiste i Russland var store og utfordrende, men det var tydeligvis vanskeligere for transporten med resurser. Det er snakk om depot som er for eksempel plassert i Smolensk, og da skulle i teorien vogner med forsyninger komme hyppig frem og tilbake derifra. Russiske styrker så hvordan avstandene ble for LGA sine forsynings ruter ble for store, og de brukte dette til sin fordel. Måten kosakkene angrep forsyningene og kommunikasjons transporten var genialt. Napoleon måtte bruke ekstra styrker for å gjøre de strekningene tryggere, men dette skal ikke ha forbedret situasjonen i praktisk forstand. Måten kosakkene angrep på var ved å gå raskt inn, gjøre mye skade for å så gjøre retrett, LGA hadde ingen sjanse om å skulle stoppe denne stridsteknikken med de distansene.

Med denne oppgaven har det blitt mulig å enklere forstå at invasjonen ikke ble en katastrofe ved retretten, fordi den hadde vært det siden de krysset Njemen. Invasjonen gir inntrykk over at Napoleon stadig gikk lengere inn i fiendens territorium, selv etter de flertalls problemene så var LGA så ute etter den ene store seieren over Tsar Aleksander I. Målet var å få signert en freds avtale og reparere deres relasjon mellom de to partene. Invasjonen tok så mye fra LGA og styrken og soldatene ble aldri gjenopprettet til størrelsen før invasjonen. Napoleon hadde opptil dette punktet seiret så mye, men denne invasjonen var begynnelsen på avslutningen av imperiet til Napoleon.

18. Bibliografi

Zamoyski, A. (2007). *1812 Napoleons russiske tragedie* (1. Utg.). Oslo: Schibsted Forlagene

Eriksen, T, L. (2018). *Globalhistorie 1750-1900, En sammenvevd og delt verden (1. utg. 9 opplag.) Oslo: Cappelen Damm.*

Skarstein, K, j. (2017). *Store slag, Fra Alexander den store til Operasjon Iraqi Freedom* (1.Utg.). Denmark: Spartacus forlag.

Marek Tadeusz Lalowski, & Jonathan North. (2020). *Polish Eyewitnesses to Napoleon's 1812 Campaign: Advance and Retreat in Russia.* Yorkshire: Pen and Sword Military.

Louis Joseph Vionnet, & Jonathan North. (2012). *With Napoleon's Guard in Russia: The Memoirs of Major Vionnet, 1812.* Yorkshire: Pen & Sword Military

Digby Smith. (2004). *Napoleon Against Russia: A Concise History of 1812.* Barnsley: Pen & Sword Military

Michael V. Leggiere. (2016). *Napoleon and the Operational Art of War: Essays in Honor of Donald D. Horward.* Leiden: Brill.

Bilder:

Figur 1: Wright, J, M. *The Dreadful miseries of the French Army en bivouac, surprised by the Russian Cossacks* (maleri). Hentet fra <https://repository.library.brown.edu/studio/item/bdr:246564/>

Figur 2: Artist ukjent, *Den franske hær sin kryssingen av Berezina 28. november 1812* (maleri). Hentet fra <https://www.napoleon.org/en/history-of-the-two-empires/paintings/the-french-army-crossing-the-berezina-on-28-november-1812/>

Figur 3: Minard, C, J. *Carte figuratif des losses successive en hommes de l'armee française dans la campagne de Russie 1812-1813* (graf) hentet fra <https://sciencenorway.no/blog-blog-from-numbers-to-graphics-statistics/charles-joseph-minards-map-of-napoleons-flawed-russian-campaign-an-ever-current-classic/1618695>

